

Az Európai Unió
Tanácsa

Brüsszel, 2018. december 3.
(OR. en)

14535/18

INST 457
POLGEN 224

FEDŐLAP

Küldi:	az elnökség
Címzett:	a delegációk
Tárgy:	A polgárokkal folytatott konzultációk – Együttes jelentés

Az osztrák és a soron következő román elnökség nevében mellékelten továbbítjuk a delegációknak a polgárokkal folytatott konzultációkról készített együttes jelentést.

Bevezetés

Az európai állam-, illetve kormányfők a 2018. február 23-i nem hivatalos ülésükön megbeszélést folytattak a francia elnök által előterjesztett kezdeményezésről, azaz a polgárokkal folytatandó konzultációk páneurópai folyamatának elindításáról. A javasolt kezdeményezés célja az volt, hogy előmozdítsa a polgárokkal való együttműködést és hozzájáruljon az Európa jövőjéről szóló vitához. A tagállamok beleegyeztek, hogy önkéntes alapon részt vesznek ebben a folyamatban és saját nemzeti körülményeiknek és gyakorlataiknak megfelelően lefolytatják a konzultációkat.

A polgárokkal folytatott konzultációk célja az volt, hogy jelentős számú európai polgár bevonásával képet alkossanak az európaiak fő aggodalmairól, reményeiről és elvárásairól, és ezáltal információkat szolgáltatassanak az állam-, illetve kormányfők megbeszéléseihez, és segítsenek nekik meghatározni a prioritásokat a következő évek uniós tevékenységeit illetően. A konzultációs folyamat olyan eszközként lett megtervezve, amelynek segítségével meg lehet határozni az aggályokat, és ötleteket lehet gyűjteni.

A tagállamokban bevett szokás a polgárokkal folytatott párbeszédet felhasználni a politikai folyamatban való lakossági részvétel biztosítására és fokozására. A tagállamok az általuk vállalt kötelezettséggel első alkalommal tesznek ilyen közös és koordinált erőfeszítést annak érdekében, hogy párhuzamos konzultációkat tartsanak a polgárokkal Európa-szerte, ami egyedülálló hozzájárulást jelent az Európa jövőjéről folyamatban lévő gondolkodási folyamatához.

Az együttes jelentés a különböző nemzeti jelentésekkel és az egyéb európai intézményektől érkező információkkal együtt hasznos lehet abban a vitában, amely az állam-, illetve kormányfők 2019. május 9-én Sibiuban (Nagyszeben) megrendezendő nem hivatalos ülését és a 2019–2024-es időszakra szóló új stratégiai menetrendet készíti elő.

Módszertan és részvétel

A tagállamok jóváhagyták azt a közös keretet, amely tartalmazta a konzultációk javasolt időrendjét és közös elveit. Megállapodtak, hogy a konzultációk inkluzívak és pártsemlegesek lesznek, hogy azok során tiszteletben tartják az átláthatóság, a politikai pluralizmus és a méltányosság elveit, valamint hogy azok minden polgár előtt nyitva állnak. A polgárokkal folytatott konzultációkra zömrel 2018 áprilisa és novembere között került sor, többek között abból a célból, hogy az állam-, illetve kormányfők részére az Európai Tanács ülésén egy összefoglaló jelentést lehessen előterjeszteni.

A konzultációk során alkalmazott módszertanról a tagállamok szabadon dönthettek. A tagállamok már a kezdetektől megállapodtak abban, hogy a folyamatot a saját nemzeti gyakorlataiknak, specifikus körülményeiknek és hagyományaiknak megfelelően bonyolítják le. A konzultáció a logisztikát, az előkészületeket és a koordinációt illetően jelentős összehangolt erőfeszítéseket igényelt, hiszen annak során a tagállamok a polgárokkal számos módon konzultáltak: hagyományos lakossági fórumokon, konferenciákon, nagyszabású nyilvános rendezvényeken, interaktív vitákon és online eszközökkel. A legtöbb eseményen felhasználták az új technológiák és a közösségi média lehetőségeit, például az élő közvetítést, az online kérdőíveket, a digitális platformokat és a közösségi ötletbörzétet.

A folyamat a kormányok szerepvállalása, valamint az események és a résztvevők számát tekintve minden tagállamban más és más volt. Az egyetlen állandó elem az volt, hogy minden konzultáció a polgárokkal folytatott mélyreható beszélgetésekre és eszmecserékre összpontosított. Sok esemény a politikai spektrum, a civil társadalom, a tudományos élet, a média és az üzleti ágazat egészen átívelve az érdekelt felek széles körének a részvételét célozta.

A konzultációk közönségének összetétele általában szerteágazó volt a nemek közötti egyenlőségnek, az inkluzivitásnak és szinte valamennyi népességcsoport képviselőjének az érdekében. Sok tagállam arra is törekedett, hogy a polgárokat a teljes területén megszólítsa: többek között a távol eső térségekben élőket és azokat, akik általában nem vesznek részt az uniós ügyekről szóló vitákban. Egyes tagállamok a fiatalabb nemzedékeket célzó eseményeket szerveztek, például iskolai és egyetemi vitákat.

A legtöbb tagállam kétféle megközelítést követett: egyrészt Európa jövőjéről szóló általános vitákat tartottak, másrészt pedig tematikus konzultációkat az aktuális nemzeti vagy európai érdekű témákról.

Noha a polgárokkal folytatott konzultációk nem tekinthetők a közvéleményt meghatározó tudományos módszernek (ellentétben például a közvélemény-kutatásokkal), a részvétel tekintetében átfogóbbak voltak, mint például a Standard Eurobarométer felmérések. A számok alapján mintegy 1700 eseményre került sor EU-szerte.

A tagállami szervezésű események mellett az Európai Bizottság, az Európai Parlament, a Régiók Bizottsága és az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság (EGSZB) is folytatott konzultációkat és tartott beszélgetéseket a polgárokkal Európa jövőjéről. Az Európai Bizottság online konzultációt indított, amelyben egy polgárok számára szervezett fórum eredményei alapján összeállított kérdőívet kellett kitölteni. E kérdések közül néhány szerepelni fog az Európa jövőjéről készítendő új Eurobarométer tematikus felmérésben is. Az Európai Tanács elnökének kérésére a Régiók Bizottsága számos európai régióban nagyszámú eseményt szervezett az elmúlt két évben, az EGSZB pedig azt igyekezett előmozdítani, hogy a legfontosabb civil társadalmi érdekelt felek részt vegyenek az Európa jövőjéről tartott párbeszédekben. Az Európai Parlamentben legelső alkalommal megrendezésre került az Ifjúsági Parlament ülése.

E jelentés nem kíván reprezentatív áttekintést nyújtani valamennyi uniós polgár véleményéről, sem pedig híven tükrözni az ily sok eseményen elhangzott vélemények teljes spektrumát. Hasznos betekintést nyújt viszont a polgároknak az uniós ügyekkel kapcsolatos nézőpontjaiba, és rámutat annak fontosságára, hogy a civil társadalmat továbbra is bevonjuk az EU jövőjéről szóló vitába. Célja, hogy bemutassa a különböző tagállamokban lebonyolított konzultációkról készített tagállami jelentések legfontosabb jellemzőit és az azokban leggyakrabban megjelenő közös üzeneteket.

Főbb megállapítások

A különböző tagállamokban a polgárokkal folytatott konzultációk azt mutatják, hogy a legtöbb résztvevő pozitívan tekint az EU-ra – a kapcsolódó kihívások ellenére is. Számos tagállam polgárai tisztában vannak országuk uniós tagságának értékével és az azzal összefüggő előnyökkel. Több résztvevő említette meg azonban, hogy a nem egyértelmű elképzelések és vezetői struktúra visszafogja az EU-t, és az erre irányuló reformot sürgettek.

A brexitről csak néhány tagállamban esett szó. Ahol igen, ott jelentős aggodalommal említették, de az is kiderült, hogy sokak szerint a 27 uniós tagállam összetartozásának megerősödését eredményezte, és hogy a brexit révén a polgárok jobban megértették az Unió fontosságát és az uniós tagság értékét.

Sok országban gyakran köszön vissza a migráció, a környezeti kihívások és az oktatás kérdése. A polgárok a következő területeket érintő aggályokat – és elvárásokat – fogalmaztak meg:

1. – A biztonságos és védelmet nyújtó Unió

A **migráció** sok jelentésben az uniós polgárokat leginkább aggasztó témák egyikeként jelent meg, és azt szinte minden tagállam következetesen fontos prioritásként kezeli. Sok tagállamban az irreguláris migrációt nevezték meg mint az Európa előtt álló egyik legfontosabb kihívást. A résztvevők szerint a migráció közvetlenül érinti a polgárok életét, és sürgős uniós fellépésre van szükség a kezeléséhez. Az e témáról tartott vitákban gyakran felmerül az az elvárás, hogy javítani kell **az Unió külső határainak védelmét**. Ugyanakkor több ország polgárai tisztában vannak az EU ezzel kapcsolatos humanitárius kötelezettségeivel is. Gyakran említésre kerültek a **közös uniós menekültügyi politika**, a menekültek elosztásának mechanizmusai, valamint a tagállamok által vállalt szolidaritás és felelősség. Továbbá míg néhány polgár elégedett a migránsok jelenlegi integrációjával, mások szerint sürgősen további lépéseket kell tenni ezzel kapcsolatban.

Gyakran hangzik el, hogy az EU tegyen többet **az illegális migrációs áramlások megállítására** érdekében. Sok tagállam polgárai úgy gondolják, hogy az EU többet tehetne az irreguláris migráció csökkentésért, ha kezelné annak kiváltó okait és – például fejlesztési segélyezés, kereskedelem és beruházások révén – javítaná a biztonságot, az életkörülményeket és a jólétet a származási országokban, nagy figyelmet szentelve az afrikai kontinens gazdasági növekedését célzó támogatásnak. Azt szeretnék, ha az EU, illetve a származási és a tranzitországok között jobb együttműködés alakulna ki a visszaküldések megkönnyítése érdekében. Úgy vélik, hogy a kérdés kezelése érdekében az Uniónak fokozottabban kellene reagálnia a válságokra és hatékony multilateralizmus keretében kellene együttműködéseket folytatnia.

Végezetül, a többség szerint a **szervezett bűnözés**, a **terrorizmus**, a **radikalizáció**, a **korrupció** és a kapcsolódó fenyegetések azok a témák, amelyekkel – határokon átnyúló jellegüket tekintve – uniós szinten határozottabban kellene foglalkozni. A polgárok több együttműködést szeretnének látni a **kiberbiztonság** és az **adatvédelem** területén, és sokan aggodalmuknak adtak hangot a **félretájékoztatással** kapcsolatban, és ezzel összefüggésben rámutattak, hogy nagyon fontos az emberek médiaműveltségének növelése.

2. – A konvergencia és a versenyképesség Uniója

Számos tagállam polgárai hangsúlyozták az **egységes piac** fontosságát és a gazdasági növekedés Európa-szerte történő biztosítása tekintetében nyújtott többletértékét. Ez gyakran párosult az egységes piac kiteljesítése iránti kéréssel, főleg ami a szolgáltatások és a digitális piac területét illeti. A polgárok kiemelték, hogy az EU-nak **fenntartható növekedési modellt** kell előmozdítania a kontinensen. Egyesek a **Gazdasági és Monetáris Unió** elmélyítésére szólítottak fel. Az euró és az **euróövezetbeli** jövőbeli tagságot több országban említették – pozitív és negatív felhanggal egyaránt –, és azt gyakran összekapcsolták azzal, hogy többet kellene tenni a jövőbeli válságok elkerülése érdekében.

A polgárok hangot adtak annak is, hogy az Uniónak lépést kell tartania a technológiai fejlődéssel. Néhányan azt szeretnék, ha nagyobb mértékben alkalmaznának az **e-kormányzáshoz** kapcsolódó intézkedéseket, és ha az EU társadalmi-gazdasági motorjának megerősítése érdekében **intelligens közösségek** jönnének létre. Az új **digitális forradalom** jelenlegi összefüggésében a konzultációk során az is kiderült, hogy a polgárok szerint elő kell mozdítani a digitális jártasságot és ösztönözni kell a digitális innovációt. A résztvevők egyértelműen felszólítottak az e területet érintő kutatásba áramló nagyszabású és jól átgondolt befektetések megvalósítására. Gyakran említették például a **mesterséges intelligenciát** mint olyan területet, ahol az Uniónak vezető szerepet kellene vállalnia. Sok polgár tart attól, hogy az EU lemarad a világ többi részétől vagy hogy túl keveset tesz a **kutatás**, a technológiai fejlődés, az **innováció** és a digitalizáció terén.

A **kis- és középvállalkozások** ösztönzését és **támogatását** is olyan fontos tényezőknek tartják, amelyek segítenek abban, hogy Európa jobb talaja legyen az aktív **vállalkozói készségnek**, és ezáltal fokozzák az EU **versenyképességét**. Noha a versenyképességet a fejlődés és a növekedés fontos motorjának tartják, sok tagállam polgárai kritikát fogalmaztak meg az EU-ban létező különböző szabványok és az áruk eltérő minősége miatt. A versenyképesség előmozdítására irányuló elvárásokat ellensúlyozza tehát a **gazdasági és társadalmi konvergencia** és a területi **kohézió** előmozdítása iránti igény.

Az **adózásról** megfogalmazott nézőpontok vegyesek. Egyes polgárok úgy érzik, hogy jogalkotási kezdeményezésekre van szükség az adózás területén, például a digitális gazdaság adóztatását vagy akár az adópolitikák összehangolását illetően. Ezzel ellentétben néhányan azt kívánják, hogy az adózás tagállami hatáskörben maradjon.

A konzultációk visszatérő témája volt a költségvetési források kérdése is, mégpedig a következő **többéves pénzügyi keret** összefüggésében, mivel ezzel biztosítható, hogy az EU eleget tudjon tenni a kitűzött céljainak. A források elosztását illetően számos nézőpont került napvilágra, például a közös agrárpolitikát és a kohéziós politikát érintő esetleges költségvetés-csökkentésekkel kapcsolatos vegyes érzések. Sok tagállamban a polgárok kiegyensúlyozott uniós költségvetés kidolgozására szólítottak fel, amely egyértelmű többletértékkel bír a polgárok számára.

3. – A környezetet védő és a fenntarthatóságot előmozdító Unió

A konzultációk egyik szembetűnő eleme a legtöbb tagállamban a polgárok azon kérése volt, hogy erősödjön az EU szerepe a környezetpolitikában, valamint annak az érzete, hogy sürgősen erőteljesebb elkötelezettségre van szükség a **környezet- és az éghajlatvédelem** iránt. Az idevágó javaslatok közé tartozik, hogy dolgozzunk ki több és szigorúbb uniós **jogszabályt** ezen a területen, lépünk fel nagyobb mértékben a vonatkozó uniós jogszabályok tagállami **végrehajtásának** felügyelete tekintetében, és terjesszünk elő több környezetvédelmi kezdeményezést. A résztvevők kifejezetten megemlítik – többek között – az üvegházhatásúgáz-kibocsátás, valamint a mérgező- és szennyezőanyag-kibocsátás csökkentését, továbbá az újrahasznosítási intézkedések és az állatjólét javítását. Néhány tagállamban a polgárok úgy vélik, hogy a következő többéves pénzügyi keret nagyobb részét kellene **éghajlat-politikai intézkedésekre** fordítani.

Az **éghajlatváltozás / a globális felmelegedés** elleni küzdelmet visszatérően említik szinte minden tagállamban, különösen a fiatalabb polgárok, és **azt az EU előtt álló egyik legnagyobb kihívásnak** tekintik. Néhány esetben az Európai Unió éghajlatvédelmi követelményeit a nemzeti politika ellensúlyainak tekintik. Az éghajlatváltozás a válaszadók szerint a szakpolitikai területek széles körét érinti: nemcsak az energiatermelést és a közlekedést, hanem a mezőgazdaságot és az élelmiszeripart, valamint étkezési szokásainkat is. Általánosabban szólva a polgárok kiemelik a **fenntartható fogyasztás** szükségességét.

A **fenntarthatóságot** nagyon gyakran említik problémaként, beleértve azt is, hogy az innovációt a polgárok szempontjából megnyilvánuló hosszú távú haszna alapján kellene értékelni. Noha néhány javaslat szerint jobban meg kellene fontolni a szabályozásokba foglalt környezeti és szociális kritériumokat, más résztvevők úgy vélik, hogy európai lökést kellene adni az olyan témáknak, mint a helyi élelmiszertermelés, a körforgásos gazdaság és az értéknövelő újrahasznosítás.

Néhány tagállamban a polgárok fontosnak tartják a fenntarthatósági célokat az **agrárpolitikában** is. Míg egyesek a modern gazdálkodás által a környezetre gyakorolt hatás miatti aggodalmuknak adnak hangot, mások a vidéki tájak fokozottabb védelmét, valamint a vidék és a városok közötti szakadék felszámolását célzó, összehangolt erőfeszítéseket sürgetik.

Néhány esetben a beszélgetések rávilágítanak arra, hogy a polgárok úgy érzik, hogy az uniós környezetpolitikákkal kapcsolatos **oktatás** nem megfelelő mértékű, és hiányoznak az embereket környezettudatosságra biztató gyakorlati ösztönzők, és néhány tagállamban a polgárok konkrétan rámutatnak arra, hogy a **megújuló energiaforrásokra való áttérést** előmozdító ösztönzőkre van szükség. Ehhez társul néhány tagállamban az igény nagyobb mértékű elköteleződés és több vita iránt azt illetően, hogy az éghajlatvédelmi menetrend milyen hatást gyakorol az emberek mindennapjaira.

Míg a **villamosenergia-ellátás és a mobilitás** területén a meglévő határokon átnyúló infrastruktúrát gyakran az EU által elért pozitívumok egyikeként említik, néhány országban a résztvevők úgy vélik, hogy szükség lenne ezenkívül egy közös európai mobilitási stratégia kidolgozására is. Néhány polgár hangsúlyozza, hogy Európának aktívan foglalkoznia kell az energiaellátás jövőjével, például olyan területeken, mint a szénalapú villamosenergia-termelés fokozatos megszüntetése.

A jelenlegi változó és kihívásokkal teli nemzetközi környezet összefüggésében szintén kiemelték, hogy fokozni kell az EU **globális szerepét** a környezet területén. Számos résztvevő szeretné, hogy az Európai Unió globális vezetőként lépjen fel a fenntarthatósági menetrendet és az éghajlatváltozás elleni küzdelmet illetően.

4. – A jóllét és a lehetőségek Uniója

A **szociális védelem** szintén a polgárokat leginkább aggasztó kérdések közé tartozik. Nincs azonban egyetértés azt illetően, hogy az EU-nak milyen mértékben kellene aktívnak lennie ezen a területen. A résztvevők számos tagállamban nagyon védelmezték nemzeti szociális védelmi rendszereiket. Mégis sokan szeretnék, hogy az EU játsszon erőteljesebb szerepet a szegénység, a társadalmi kirekesztettség, a munkanélküliség, a megkülönböztetés, a munkavállalói jogokat érintő fenyegetések, a szolgáltatásokhoz való korlátozott hozzáférés, valamint a társadalmi és technológiai változásokból eredő problémák elleni küzdelemben, ideértve azt is, hogy át kell hidalni a **digitális szakadékot**. A polgárok visszatérően adtak hangot azon aggodalmuknak, hogy meglátásuk szerint nincs **társadalmi és életkörülménybeli konvergencia** a tagállamok között és azokon belül, illetve az veszélyben forog.

Konkrét javaslatok – A polgárok igen változatos ötletek és javaslatok egész tárházával gazdagították ezt a vitát Európa jövőjéről. Az alábbiakban összegyűjtöttünk néhány példát a különböző tagállamokból és különböző tematikus területekről:

- egységes, betétdíj-alapú csomagolási rendszer az EU-ban a csomagolási hulladék csökkentése érdekében, valamint a PET-palackok kötelező újrahasznosítási rendszere az EU egészében
- bruttó európai jólléti index
- európai polgári nevelési / polgári szerepvállalási tanterv minden oktatási rendszerben az EU egészében
- az internetes platformoknak azonos szolgáltatási színvonalat kellene nyújtaniuk az összes uniós tagállamban
- európai munkaszüneti nap az Európa-napon

Egyértelmű az igény több és jobb **álláshelyre**. Néhány országban a polgárok a **munkaerőpiaci** szabályok koordinációját sürgetik, a munkaerőpiacra való belépés lehetősége és a mobilitás tekintetében is. Sok polgár különös hangsúlyt helyez a fiatalabb nemzedékre és az elítelvándorlással kapcsolatos félelemre, amelyet elősegít a személyek szabad mozgása. Paradox módon a szabad mozgást sok polgár az uniós tagság egyik legfontosabb előnyének tekinti. Szintén kiemelt jelentőségű téma a polgárok számára a **munka jövője** és az, hogy az miként fogja érinteni őket, csakúgy mint a **nemek közötti egyenlőség**. Sokan hangsúlyozzák, hogy foglalkozni kell a nemek közötti bérszakadékkal és azokkal az akadályokkal, amelyek a munkaerőpiacra való belépéskor még mindig a nők előtt állnak. A résztvevők gyakran összekapcsolják az általános demográfiai folyamatokat és a népesség elöregedését különösen munkaerőpiaci kérdésekkel és az **egészségügyi ellátással**. Gyakran vélik úgy, hogy az EU egészében túl keveset tesz az egészségüggyel kapcsolatos kérdések, valamint a társadalmi és gazdasági egyenlőtlenségek kezelése érdekében.

A polgárok szintén határozottan kérik, hogy uniós szinten tegyenek többet az **oktatás** területén. Ezek a kérések főként a következőkre összpontosulnak: a munkaerőpiaci követelményekkel összhangban álló új készségek kialakítása, az oktatási mobilitás fokozása, az oklevelek, szakmai és szakképesítések kölcsönös elismerése, valamint nagyobb mértékű beruházás a tudományba, a kutatásba és az egész életen át tartó tanulásba. Az **Erasmus+** általánosságban az egyik legnagyobb uniós sikertörténetként kerül említésre, amelyet tovább kell erősíteni. Sok résztvevő szerint ösztönözni kell más európai nyelvek tanulását.

5. – A globális szintén erős Unió

Noha ez nem egy kiemelt jelentőségű téma, az EU-ra általánosságban **a világ javát szolgáló erőként** tekintenek, és a polgárok hangsúlyozzák az Unió normatív erejét a harmadik országokkal fennálló kapcsolatokban. Úgy vélik, hogy az EU sikeresen alkalmaz – jó példával előljárva – baráti nyomást a – különösen a demokráciával és az emberi jogokkal kapcsolatos – értékeinek terjesztésére a határain túl. Gyakran merül fel, hogy az EU külső tevékenysége legyen értékalapú a harmadik országokkal fennálló kapcsolatainak tekintetében, amit egyaránt tekintenek globális felelősségnek és erkölcsi kötelességnek. Ez a kérés gyakran kapcsolódik ahhoz az óhajhoz, hogy az EU váljon globális vezetővé néhány ágazatban, különösen a környezetvédelem területén.

A polgárok között konszenzus áll fenn azt illetően, hogy az EU-nak erőteljesebb szerepet kell vállalnia a világ ügyeiben, és **egységesebben** kell fellépnie a külpolitika terén, hogy megvédje érdekeit és értékeit, és – ami a legfontosabb – védje polgárait. A résztvevők gyakran látják úgy, hogy az EU túl gyenge, nem rendelkezik elegendő befolyással a globális szintén, és időnként nem képes arra, hogy megbirkózzon a stratégiai szomszédságában zajló válságokkal. Az EU külső tevékenységéről az a véleményük, hogy abból **hiányzik a hatékonyság és a hitelesség**, és egyesek sürgetik a közös kül- és biztonságpolitika (KKBP) megerősítését. A polgárok hangsúlyozzák, hogy **egységesen kell fellépni**, különösen az EU más nagyhatalmakkal (az USA-val, Kínával és Oroszországgal) fennálló kapcsolatainak az összefüggésében. A hangsúly itt a védelempolitikára, a bővítésre és a kereskedelemre helyeződik.

Sok polgár úgy véli, hogy az EU-nak nem kellene más szereplőktől függenie saját **biztonsága és védelme** tekintetében. Sokak szerint azonban az uniós megközelítéseknek ki kellene egészíteniük a NATO tevékenységeit, nem pedig helyettesíteniük kellene azokat. A vélemények szerteágazóak: a nemzeti polgári és katonai képességek koordinálásának és integrálásának a pusztán javításától a saját képességekkel rendelkező közös védelmi politika iránti, visszatérő igényig terjednek. Néhány polgár emellett azt szeretné, hogy kerüljön sor több nyilvános párbeszédre a biztonsági kezdeményezésekről, például az állandó strukturált együttműködésről (PESCO).

A polgárok szintén az értékeket helyezik az EU **szomszédság-** és **bővítési** politikájának a középpontjába. Azt szeretnék, hogy csak olyan országok váljanak taggá, akik magukévá teszik az EU értékeit és normáit, valamint a demokráciát. Az időzítést illetően azonban nem teljes az egyetértés. Míg néhányan egyértelműen a Nyugat-Balkán irányába történő bővítés mellett emelik fel a szavukat, a többség azt hangsúlyozza, hogy az EU-nak először a jelenlegi helyzetét kell megszilárdítania, mielőtt további bővítésre kerülhetne sor. Általánosságban azonban a polgárok a Nyugat-Balkán esetében határozott európai perspektívát látnak, és kisebb mértékben, néhány tagállamban a keleti szomszédság néhány országa esetében is.

Az EU **kereskedelmi** kapcsolatait általánosságban pozitívan értékelik, ám aggályok is felmerülnek a harmadik országokkal kötött szabadkereskedelmi megállapodásokba illesztett szociális és környezeti előírásokkal kapcsolatban, amelyek ismételten rávilágítanak az európai polgárok azon óhajára, hogy az EU a közös értékei alapján lépjen fel. Néhány polgár sürgeti azt is, hogy az EU nagyobb mértékben támaszkodjon a gazdasági erejére a globális szerepvállalása során.

A tagállamok közötti megosztottság az aggodalom visszatérő forrása több országban. A polgárok – különösen a kisebb tagállamokban – problémaként emelik ki, hogy véleményük szerint nem létezik valódi partnerség a kis és a nagy országok között. Gyakran úgy érzik, hogy főleg a legnagyobb tagállamok érdekei vezérlik az Unió szakpolitikáit, noha ebben a tekintetben koránt sincs összhang. A párbeszédnek több tagállamban rávilágítottak arra is, hogy a polgárok szerint **kettős mércével mérnek és hiányzik a méltányosság**, a közös szabályokat pedig nem mindig alkalmazzák egyformán mindenkire. A kicsik/nagyok közötti szakadék mellett gyakran merül fel a „rég” és az „új” tagállamok közötti, valamint a földrajzi vonalak mentén való megosztottság. Emiatt gyakran sürgetik a nagyobb mértékű **kohéziót** és **szolidaritást**.

E megosztottságok ellenére az EU-t a polgárainak többsége továbbra is **a jó oldalán harcoló erőként** és **közös értékek** által összefűzött közösségként ismeri el. Természetesen sokféle vélemény kap hangot. Az emberi jogok, a jogállamiság, a béke és a demokrácia a leggyakrabban említett értékek. Az EU által a kontinens **békéjének** biztosításában játszott szerepet különös figyelem övezi. A polgárokkal folytatott beszélgetések során ugyanakkor sokszor az EU mint értékkezőség szépséghibáira is fény derül, különösen a szavak és az Unió tettei közötti szakadékokra. Emiatt gyakran hangzanak el határozottabb fellépésre ösztökélő kérések e szakadék áthidalása érdekében.

Néhány tagállamban időnként elhangzott, hogy az összetartozás érzetének megerősítése érdekében fokozzuk a **közös „európai” identitás** kialakításának előmozdítását célzó erőfeszítéseket, mivel az számos polgár szerint napjainkban még mindig inkább vágy, semmint valóság. A mobilitást és a kölcsönös cseréket e folyamat sikere kulcsának tekintik, különösen a fiatalok esetében.

Noha a közös értékek iránti elkötelezettséget az EU mint közösség gyökerének vélik, a tagállamok közötti **sokféleségre** is fontos uniós értéknek tekintenek. Sok résztvevő szerint az európai identitásnak a nemzeti identitásokkal együtt, nem pedig azok helyett kell léteznie. Hasonlóképpen számos polgár hangsúlyozza, hogy tiszteletben kell tartani a különböző nemzeti kultúrákat. Az, hogy sok tagállamban hangsúlyozzák a **nemzeti és kulturális különbségek** tiszteletben tartásának a szükségességét, gyakran vezet intézményi kérdésekkel kapcsolatos elmélkedéshez. Azzal a széles körben elterjedt meggyőződéssel szemben, miszerint a polgárokat nem érdeklik az ilyen ügyek, sokak számára igen fontos a **hatáskörök** kérdése.

Az európai polgárok többsége – a **szubszidiaritás** elvével összhangban – azt várja az EU-tól, hogy olyan területekre összpontosítson, amelyeken **többletértéket** tud nyújtani. Az európai projekt sikere szempontjából gyakran döntő jelentőségűként emelik ki a hatásköröknek a nemzeti és az európai szint közötti megfelelő megosztását. E tekintetben potenciálisan rontja az EU polgárok általi megítélését a feladatok kiterjesztése olyan területekre, ahol a tagállamok jobb eredményeket tudnak elérni, mivel tágítja a képességek és elvárások közötti szakadékot. Természetesen megoszlanak a vélemények a hatáskörök előnyben részesített megosztását illetően, ugyanakkor általános az a vélemény, hogy a jelenlegi helyzeten van mit javítani. Itt kell megemlíteni, hogy nem teljes a tisztánlátás a tagállamok és az EU hatásköreit illetően, ami részben megmagyarázza az uniós intézmények iránti, gyakran emlegetett általános **bizalmatlanságot**. Ezt fokozza még az **átláthatóság** észlelt **hiánya**, aminek kapcsán gyakran szóba kerül a **demokratikus deficit**, valamint az, hogy az uniós forrásokhoz való hozzájutás nehézségei miatt a polgároknak gyakran alakul ki a **túlzott mértékű bürokrácia** érzete.

Záró észrevételek

A civil társadalom üdvözölte a polgárokkal folytatott konzultációkat, és sokan adtak hangot annak, hogy nagyra értékelik ezt a polgárok véleményének feltérképezésére irányuló eljárást. Ebben az értelemben ez az eljárás természetes módon járul hozzá a civil társadalom általi szerepvállalás és azzal való együttműködés iránti általános igény teljesítéséhez, ami rendszeresen felmerült a párbeszéd során.

A párbeszéd különösen fontosnak tűnik a polgárok azon óhaja tekintetében, hogy jobban megértsék az EU működési módját és az uniós tagság mibenlétét, amelyet szintén következetesen és nyomatékosan hangoztattak a konzultációk során. Többször elhangzott, hogy fokozni kell azokat az erőfeszítéseket, amelyek az EU-ról szóló oktatás javításának előmozdítását célozzák. Sok polgár szerint ezt célzott kezdeményezéseken keresztül kell megtenni, de az is segítene, ha az EU egyszerűbb nyelvezetet használna a polgárokkal folytatott kommunikáció során. A túlságosan elvont és bürokratikus nyelvezetet gyakran emelték ki az uniós intézmények és a polgárok közötti interakció egyik legfőbb akadályaként.

A különböző tagállamokban szervezett párbeszéd sikerére tükröződik a folytatódó egyeztetések iránti kérésekben is. Az uniós kérdésekkel kapcsolatos fellépések és viták alsóbb szinteken történő ösztönzését a polgárok különösen fontosnak tekintik. A polgári konzultációs kezdeményezés tulajdonképpen más, több tagállamban már bevett gyakorlatok nyomdokain halad, amelyek célja, hogy alsóbb szinteken ösztönözzék az EU-ról szóló párbeszédet.

A fentiekre figyelemmel ez a jelentés megkísérel tükrözni egy olyan folyamatot, amely mind formájában, mind tartalmában sokszínű. Nem szándéka, hogy a polgárokkal nemzeti szinten megvalósított egyeztetés végső összegzését adja, mivel az különböző formákban folytatódni fog. Ehelyett a civil társadalom bevonásának javítását célzó erőfeszítésekhez való hozzájárulásként kell értelmezni, amely információkat szolgáltat a vezetők által Európa jövőjéről folytatott megbeszélésekhez és a következő stratégiai menetrend kidolgozásához.
